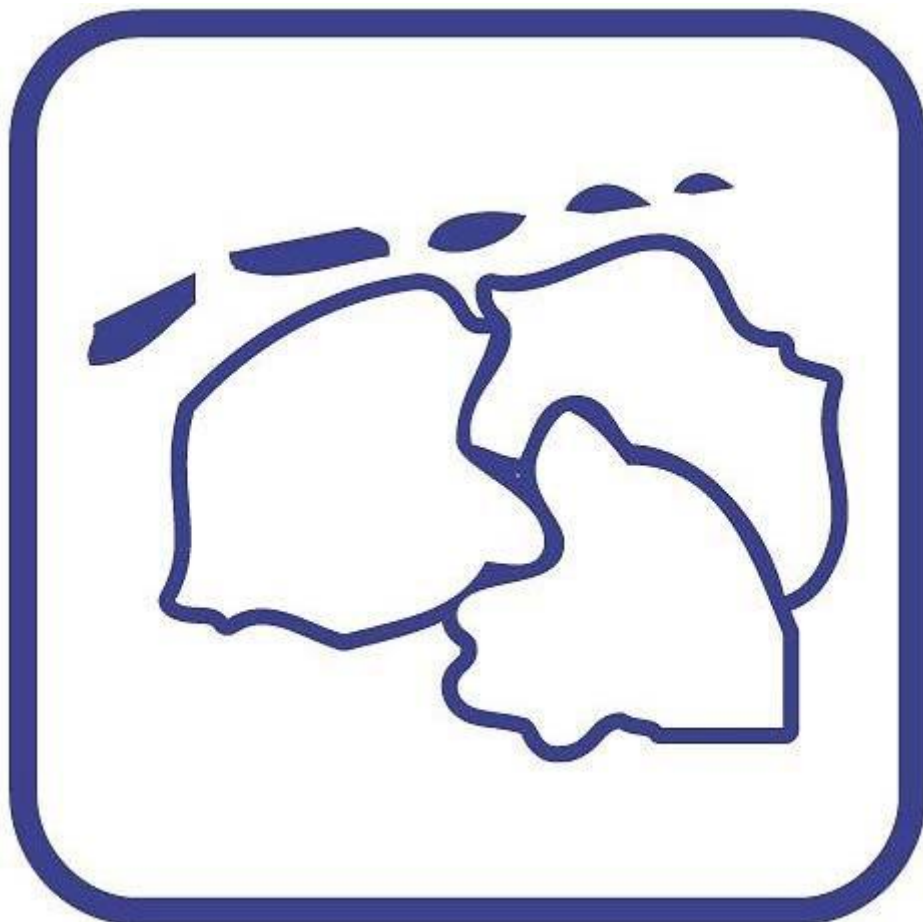

Jaarverslag 2016

Regionaal Beleidsplan
Veiligheid
2015-2018

Noord-Nederland

Voorwoord

Dit is het vierde jaarverslag over de voortgang op het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland. Terugkijkend is een van de constatering dat net als de samenwerking tussen gemeenten in Noord-Nederland, ook de samenwerking tussen gemeenten, politie en Openbaar Ministerie in de afgelopen jaren steeds intensiever wordt en zich positief ontwikkelt.

In dit jaarverslag beschrijven we gezamenlijk onze inspanningen op de prioriteiten en ambities uit het Regionaal Beleidsplan Noord-Nederland 2015 – 2018. Het verslag is samengesteld uit input van alle gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie Noord-Nederland. We blikken terug op de voortgang op onze vijf prioriteiten jeugd en veiligheid, geweld, woninginbraken, grootschalige incidenten en evenementen en georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit. Per prioriteit geven we een toelichting op de concrete afspraken met waar nodig een cijfermatige onderbouwing. Daarnaast kijkt de politie terug op de landelijke prioriteiten van de Nationale Veiligheidsagenda.

Een positief opvallende zaak is de aandacht voor Veilige Publieke Taak. Ook in 2016 is er in Noord-Nederland volop ingestoken op normstelling en aangifte en is te zien dat publieke werkgevers werk maken van het tegengaan van agressie in hun organisaties en tegen personeel.

Verder heeft de aanpak van woninginbraken nog steeds een positief effect. Gemeenten en politie werken hierin constructief samen. Thema's die onze aandacht hebben en houden zijn: vluchtelingenstromen, verwarde personen, (contra)terrorisme, de afstemming op het gebied van evenementen en de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

We gaan verder met het vormgeven van goede politiezorg in samenspraak met het lokaal gezag. Een belangrijk speerpunt waarvan eigen verantwoordelijkheid van inwoners ook een element is. Het is van belang, dat we ook in tijden waarin er veel op ons af komt zoals de grote stroom aan vluchtelingen, we aandacht blijven houden voor doorontwikkeling en intensivering van de aanpak van ondermijningscriminaliteit, de beleidsprioriteiten en het oplossen van lokale veiligheidsproblemen.

Peter den Oudsten,
Regiurgemeester

Oscar Dros,
Politiechef

Jan Eland,
Hoofdofficier van Justitie

Inhoudsopgave

1. GEZAMENLIJKE PRIORITEITEN IN NOORD-NEDERLAND	4
1.1 Jeugd en veiligheid	4
1.2 Geweld	6
1.3 Woninginbraken	9
1.4 Grootschalige incidenten en evenementen	11
1.5 Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit	13
1.6 Actuele ontwikkelingen	15
2. NOORDELIJKE VERTALING LANDELIJKE VEILIGHEIDSTHEMA'S	16
2.1 Cybercrime	16
2.2 Fraude	16
2.3 Kinderporno	16
3. BIJLAGEN	17
Bijlage 1: Algemene cijfers criminaliteit Noord-Nederland	17
Bijlage 2: Cijfers politie en Openbaar Ministerie 2016	19

1. GEZAMENLIJKE PRIORITEITEN IN NOORD-NEDERLAND

1.1 Jeugd en veiligheid

Ambitie

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien. Iedere betrokkene van ouder tot professional neemt daarvoor verantwoordelijkheid vanuit zijn/haar rol. Door een gezamenlijke preventieve aanpak wordt voorkomen dat jongeren ernstige overlast veroorzaken en terecht komen in het criminele circuit. Daar waar al sprake is van ernstige overlast en/of criminaliteit, wordt dit door een sluitende ketenaanpak effectief aangepakt. Door een preventieve aanpak op het gebied van veilig internetgebruik zijn jongeren en hun ouders zich bewust van de risico's van internetgebruik en daardoor weerbaar.

Beeld

De landelijke tendens is dat het aantal jeugdige verdachten afneemt. Volgens het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC) komt dit onder andere omdat jongeren steeds meer gebonden zijn aan online activiteiten. In Noord-Nederland zien we nog geen daling, maar wel een verschuiving naar de oudere leeftijdscategorie.

De online activiteiten, zoals hierboven aangehaald, zijn een voorbeeld van de veranderende (internationale) verschijningsvormen van criminaliteit. Daarbij blijft de maatschappelijke vraag naar de inzet van politie groter dan het aanbod van kwaliteit en capaciteit. Er is maar een klein deel van de criminaliteit in beeld en de maatschappelijke ontwikkelingen zorgen voor een taakverzwaring van de politie. Dit alles samen kan worden aangeduid als een handhavingstekort.

jeugdige verdachten					meldingen overlast jeugd				
leeftijden	aantal				Incidenten	2013	2014	2015	2016
	2013	2014	2015	2016					
0 t/m 11 jaar	169	191	84	73	District Fryslân	3.172	4.220	3.899	3.791
12 t/m 17 jaar	4.881	4.335	4.658	4.386	District Groningen	2.420	2.707	2.547	2.947
18 t/m 23 jaar	7.632	7.546	7.335	7.641	District Drenthe	2.432	2.806	2.128	2.571
alle verdachten	36.126	34.069	34.831	35.468	Eenheid Noord-Nederland	8.024	9.733	8.574	9.309

Ketenaanpak individuele jeugd en jongerengroepen

De laatste jaren daalt het aantal problematische jeugdgroepen in Noord-Nederland. Dit jaar is nog gewerkt met de BEKE-methodiek. Deze gaat over in een nieuwe integrale aanpak problematische jeugdgroepen "Jeugdgroepen onder de scanner". De groepsscan is fijnmaziger dan zijn voorganger, de shortlistmethodiek. Op deze manier vindt monitoring plaats op een groep in Noord-Drenthe, maar zijn ook jeugdgroepen verstoord en daders aangehouden die zich in Groningen bezig hielden met scooterdiefstallen. Ook zijn ernstig overlast gevende jeugdigen in Friesland aangepakt. Bij onderzoeken gericht op dealers van drugs zijn de jeugdige gebruikers samen met hun ouders geconfronteerd met de gevolgen van drugsgebruik.

De meeste gemeenten geven aan tevreden te zijn met de ketenaanpak jeugd en jongerengroepen. Diverse gemeenten geven aan het netwerk rondom jeugd en veiligheid op orde te hebben. Korte lijnen en een sluitende integrale aanpak worden genoemd als succes factoren. Een deel van de gemeenten geeft aan niet te weten of de aanpak werkt in verband met het ontbreken van jongerengroepen die voor de aanpak in aanmerking komen. De landelijke PlusMinMee methodiek voor problematische

jeugdgroepen wordt uitgerold over de noordelijke provincies. In Friesland en Groningen zijn hier gemeenten al mee bezig. Door deze methodiek ontstaat een verbeterde gezamenlijke beeldvorming en zijn er effectieve interventies op groep-, domein- en persoonsniveau.

Met www.vraagthedepolitie.nl wordt direct contact gemaakt met de jongeren. Jongeren kunnen op de site informatie vinden over onderwerpen als: pesten, internetoplichting, alcohol, drugs en vuurwerk en de risico's daarvan. Ook is er de mogelijkheid om te chatten, een manier die aansluit bij de doelgroep.

Schoolveiligheid

Schoolveiligheid (met o.a. schoolveiligheidsplannen) is in veel basisteams geen onderdeel van het integrale veiligheidsplan. In Friesland is dit nergens het geval, terwijl dit in Groningen en Drenthe bij iets meer dan de helft van de gemeenten wel een onderdeel is. Diverse gemeenten geven aan dat er geen signalen zijn om hier prioriteit aan te geven, vaak ook omdat in andere gevallen het sociaal domein de contacten met school over dit onderwerp heeft of er alternatieven zijn, zoals een convenant veilige school. In 2016 is voor het landelijke Schoolveiligheidsplan een kadernotitie en een plan van aanpak ontwikkeld met medewerking van de politie Noord Nederland.

Schade verhalen

De meeste gemeenten willen de schade verhalen die door jongeren is veroorzaakt. In veel gevallen ontbreekt echter een dader of bewijslast waardoor het verhalen van de schade niet mogelijk is. In bijvoorbeeld de gemeenten Assen en Aa en Hunze is het wel gelukt en is samen meer dan 20.000 euro aan schade verhaald.

Veilig Internetgebruik Jongeren

Aan een Noordelijke Preventieve Aanpak Veilig Internetgebruik Jongeren is nog niet gewerkt.

Doorlooptijd processen verbaal jeugdzaken

Jeugdige verdachten zijn gebaat bij een snelle afhandeling van hun zaak. De afgelopen jaren is daar veel aandacht aan gegeven. Met de komst van ZSM-jeugd (Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk) is de aandacht nu vooral gericht op een afdoening op maat. ZSM-jeugd richt zich op de selectie van zaken aan de voorkant van de behandeling; licht aanzetten waar het kan, zwaar waar het moet; snel routeren en waar mogelijk snel afdoen.

Binnen ZSM is en wordt met de samenwerkende partners gewerkt aan het verder verbeteren van het jeugdwerkproces intern (Halt, misdrijven-ZSM). Ook wordt met de *Transitie jeugdzorg*, het werkproces "Zorgmeldingen" verder verbeterd.

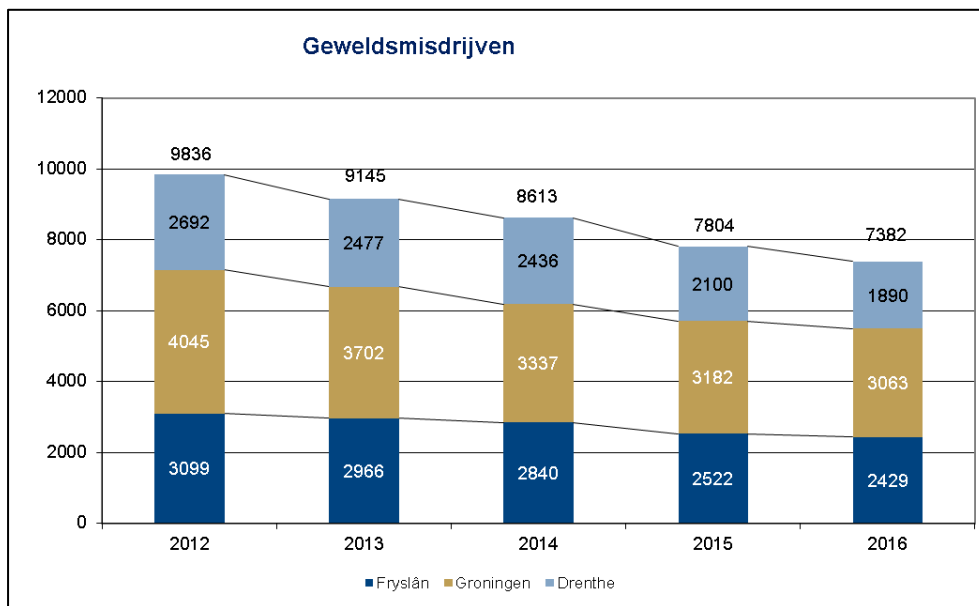
1.2 Geweld

Ambitie

Geweld accepteren we niet. Onze aanpak richt zich op het realiseren van een daling van het aantal geweldsmisdrijven en op het vergroten van de pakkans van daders. Als basis voor een effectieve integrale aanpak hebben we een gezamenlijk beeld van aantallen, probleemgebieden, oorzaken en effecten van maatregelen.

Beeld

Het aantal geweldsmisdrijven in Noord-Nederland blijft dalen: van ruim 8.600 in 2014 naar 7.820 in 2015. Deze daling zet zich ook in 2016 door al is de daling in 2016 minder sterk dan voorgaande jaren.

Aangifte en opheldering

Veel gemeenten bevorderen, niet specifiek in geval van geweldsincidenten, maar wel in algemene zin de aangiftebereidheid van hun burgers. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan bij schade aan gemeentelijke eigendommen.

De politie sluit hierop aan door de mogelijkheden voor het doen van aangifte te verbreden met de mogelijkheden van internetaangifte, aangifte op locatie, telefonische aangifte of afspraak aan het politiebureau. De aangever kan aangifte doen op een moment en plaats dat hem of haar het beste past.. Vooral het verbeteren van de dienstverlening op het gebied van aangiftes en meldingen heeft het afgelopen jaar veel aandacht gekregen. Geweld heeft daarin als High impact crime een hoge prioriteit.

Uitgaansgeweld

De aanwezigheid van horeca in gemeenten bepaalt de aanpak van uitgaansgeweld. Gemeenten hanteren diverse vormen van samenwerking met horecaondernemers en andere betrokken partijen, doorgaans op basis van convenanten. Ook gebruiken gemeenten en horeca diverse maatregelen zoals cameratoezicht, collectieve en individuele horecaontzeggingen, gebiedsontzeggingen en andere uiteenlopende bestuurlijke maatregelen.

De politie sluit op verschillende manieren aan bij de samenwerking op het gebied van uitgaansgeweld. Daar waar de problematiek klein is, is een wijkagent aanspreekpunt. Binnen uitgaansgebieden met grote aantallen bezoekers zijn er speciaal opgeleide teams actief. Deze teams treden op waar nodig en werken snel en de-escalierend.

Huiselijk geweld

Bijna een kwart van alle geweldsmisdrijven gaat om huiselijk geweld.

De aanpak van huiselijk geweld richt zich op het doorbreken van de geweldsspiraal. De laatste jaren verandert de beleidscontext voor de aanpak van huiselijk geweld. Gemeenten hebben duidelijke verantwoordelijkheden in deze aanpak. Veilig Thuis is het voorportaal naar de hulpverlening bij huiselijk geweld. Daarvoor is een handreiking geschreven waarin de coördinerende taken bij huisverboden bij Veilig Thuis liggen. In vrijwel alle gemeenten is sprake van een integrale aanpak van huiselijk geweld en seksueel geweld. De aanpak hiervan is in de hele eenheid Noord-Nederland integraal geregeld met bijvoorbeeld de veiligheidshuizen, Veilig Thuis e.d. Hierbij werken alle betrokken partijen samen.

Binnen de politie is door gerichte instructie en een vaste pool van Hulp Officieren van Justitie Huisverbod in alle districten een kwaliteitsimpuls gegeven aan de uitvoering van de integrale aanpak van huiselijk geweld. Binnen de procedure van beoordeling "Huisverbod" is er al tijdens de beoordeling een nauwe samenwerking met Veilig thuis.

Geweld tegen medewerkers met een publieke taak (VPT)

Het voorkomen van geweld tegen medewerkers met een publieke taak krijgt regionaal veel aandacht. Vanuit het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg zijn de drie burgemeesters van Hogeveen, Stadskanaal en Dongeradeel bestuurlijk trekker van dit onderwerp. Zij worden ondersteund door een projectleider en een werkgroep.

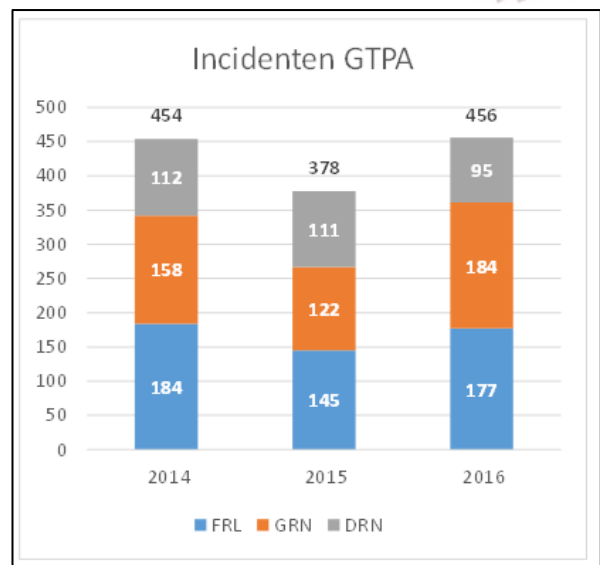
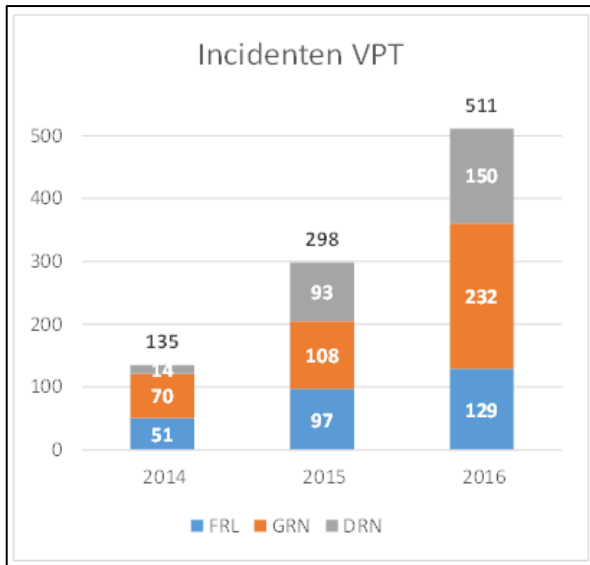
De VPT-intensiveringsperiode van de jaren 2013-2016 met subsidie van het Ministerie van BZK is ten einde. Op 3 november 2016 vond in Groningen de slotbijeenkomst VPT plaats, waarbij ruim 100 vertegenwoordigers uit Noord-Nederland stil stonden bij de resultaten van de afgelopen jaren en uitdagingen voor de toekomst. Uit de resultaten van de enquête van afgelopen september, naar de stand van zaken van de aanpak binnen betrokken organisaties, komen bemoedigende cijfers naar voren. Organisaties in het publieke domein stellen vast dat ze op de goede weg zijn, maar dat het nog geen tijd is om te stoppen met aandacht te vragen voor VPT. Veel gemeenten zijn zich bewust van het belang van VPT. Iedere gemeente kiest hierin activiteiten die bij de lokale behoefte aansluiten. Meerdere gemeenten pakken de acht maatregelen in het kader van de VPT actief op. Een aantal gemeenten heeft VPT al opgenomen in het integraal veiligheidsbeleid.

Het aantal gemelde VPT incidenten is verder toegenomen. Dit is voor een groot deel toe te schrijven aan de intensievere aandacht van de organisaties in het publieke domein.

Daarnaast is vanaf januari 2016 extra op een juiste registratie in de politieadministratie gecontroleerd. Een goede registratie is van groot belang in verband met een andere afhandeling van deze zaken door politie en justitie (snel en zwaarder straffen van plegers van geweld tegen hulpverleners).

Geweld tegen Politie Ambtenaren (GTPA)

Binnen VPT is GTPA een specifiek onderwerp. De incidenten worden apart geregistreerd. Binnen de politie is veel aandacht voor dit onderwerp, zoals de weerbaarheidstrainingen.

1.3 Woninginbraken

Ambitie

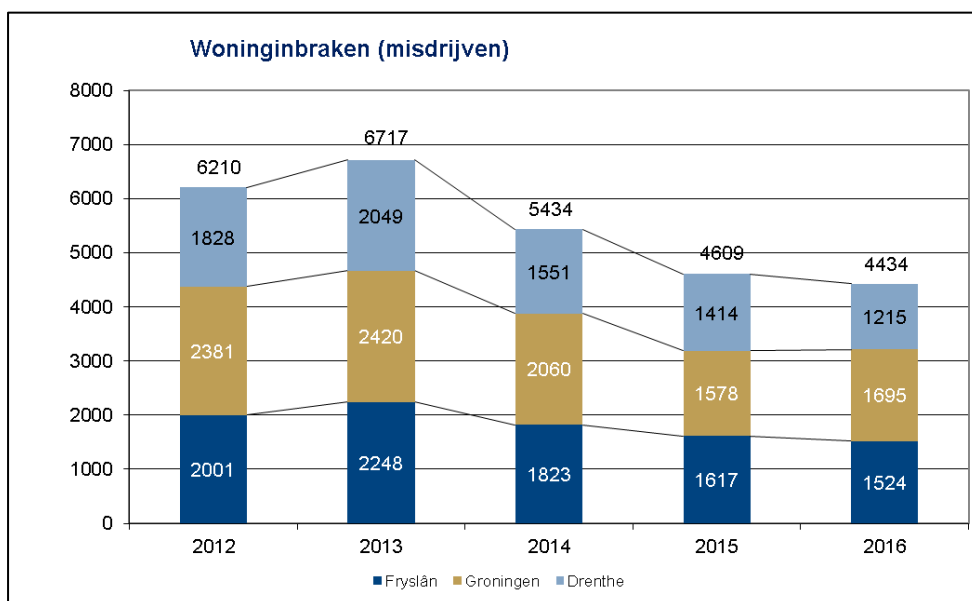
Onze inzet is er op gericht om via zowel preventieve als repressieve acties een vermindering van woninginbraken te realiseren. Als basis voor een effectieve integrale aanpak hebben we een gezamenlijk beeld van aantallen, probleemgebieden, oorzaken en effecten van maatregelen.

Beeld

De aanpak van woninginbraken verloopt succesvol. De maatregelen die door de meeste gemeenten worden gebruikt komen sterk overeen en dragen bij aan een reducering van de woninginbraken.

De meeste gemeenten stelden een plan van aanpak op, dat werd uitgevoerd aan de hand van een integrale aanpak tussen gemeenten, politie, woningbouwcorporaties en de inwoners zelf. Er worden binnen alle gemeenten soortgelijke aanpakken gebruikt. In het kader van 'het donkere dagen offensief' wordt de persoonsgebonden aanpak gehanteerd, het woninginbrakenteam van de politie ingezet en worden er verschillende preventieacties en bewustwordingsactiviteiten voor de inwoners gehouden.

Het aantal woninginbraken in Noord Nederland is, met 4%, licht gedaald.

Het ophelderingspercentage ligt in Noord-Nederland met 14,2 % ver boven het landelijk gemiddelde van 9,7%.

Oph.% misdrijven	2012	2013	2014	2015	2016
Fryslân	14,7%	10,7%	14,8%	15,4%	15,7%
Groningen	16,4%	13,9%	12,9%	15,2%	13,6%
Drenthe	12,9%	11,1%	16,4%	12,8%	13,2%
Noord Nederland	14,8%	12,0%	14,6%	14,5%	14,2%

Niet alle gemeenten hebben prestatieafspraken gemaakt met de lokale partners. In enkele gemeenten gelden verschillende afspraken zoals het vergroten van het veiligheidsgevoel van de bewoners, het vergroten van de bewustwording, alertheid en waakzaamheid onder bewoners en de inwoners motiveren tot het nemen van preventieve maatregelen.

Maatregelen

In 2016 zijn in 28 van de 59 Noordelijke gemeenten bedrijven gevestigd die zich hebben aangesloten op het Digitaal Opkoop Register (DOR) waarvan in zes gemeenten bedrijven zijn aangesloten op het DOR. Met deze aansluiting maakt het bedrijf gebruik van het eigen registratiesysteem en heeft de voordelen van het DOR. Bij een groot aantal gemeenten is het DOR nog in ontwikkeling. Dit geldt ook voor het gebruik hiervan, waarvoor de burgemeester een aanwijsbesluit opmaakt. Sinds september 2016 is het ook mogelijk dat handelaren in tweede hands en ongeregelde goederen zich via het Digitaal Opkopers Loket bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en veiligheid kunnen aanmelden. De politie heeft 278 controles uitgevoerd op het gebied van heling.

In Groningen, Friesland en Drenthe houden woninginbrakenteams seriematige en ook bovenlokaal opererende verdachten aan. In Noord-Nederland zijn activiteiten van daders verstoord en aangepakt.

In het kader van de Persoonsgerichte aanpak (PGA) werken partners aan een eenduidige aanpak binnen het veiligheidshuis. Binnen de drie Veiligheidshuizen Groningen, Friesland en Drenthe zijn enkele personen aangewezen waarop de aanpak wordt toegepast. Verdere uitbreiding van het aantal aan te wijzen personen is aanstaande.

Er zijn meerdere activiteiten georganiseerd in het kader van mobiel banditisme, waaronder gerichte acties op specifieke plaatsen en dadergroepen en meerdere grote integrale controles in mei en tijdens de donkere maanden. Naast het investeren in samenwerking met diverse partners, levert dit ook informatie op die gebruikt wordt als input voor andere controles.

Sinds het najaar van 2015 heeft Noord-Nederland een preventietruck "stop woninginbraken". De truck is aangeschaft in nauwe samenwerking met alle gemeenten in Noord-Nederland, het Ministerie van Veiligheid & Justitie en de politie. De gemeenten zijn, als primair verantwoordelijke voor preventie, eigenaar van de truck. De preventietruck is een extra middel in de strijd tegen woninginbraken. De truck is in 2016 in Noord-Nederland 79 keer ingezet ter ondersteuning van lokale preventieacties waarbij gemeenten, politie en andere veiligheidspartners samenwerken. Door zowel het publiek als collega's wordt de preventietruck gezien als een goede aanvulling op de preventie tegen woninginbraken.

Burgerparticipatie blijft een succesvolle factor in het voorkomen en het ophelderen van woninginbraken. Zo zijn er gecombineerde whatsapp en burgernetoefeningen gehouden in Veenwouden, Hoogeveen, Norg, Roden en Peize.

Daar waar bewoners echt problemen of overlast ervaren zijn zij eerder bereid mee te doen met een burgerparticipatietraject. Dit is merkbaar door de diverse burgerwachten en whatsapp groepen die zijn opgericht. Door meldingen van burgers heeft de politie meerdere verdachten op heterdaad kunnen aanhouden.

Om nog meer ogen en oren in het publieke domein te krijgen, zijn ook informatiebijeenkomsten georganiseerd bij thuiszorginstellingen. Medewerkers van deze instellingen zijn ook 's avonds en 's nachts onderweg naar cliënten, zijn bekend in hun buurten en herkennen afwijkend gedrag. Zij hebben voorlichting gekregen over het bellen naar 112 bij verdacht gedrag en het oprichten van een whatsapp groep.

De inspanningen van ketenpartners zijn gericht op het voorkomen dat inwoners slachtoffer worden van criminaliteit. Maar als iemand toch slachtoffer wordt, is hier veel aandacht voor.

Naast de zorg voor slachtoffers binnen de kaders van een strafproces, wordt zo veel als mogelijk ook aandacht geschonken voor belangen van slachtoffers.

De politie breidt haar diensten steeds verder uit om burgers een goede dienstverlening aan te bieden, zoals de voortgang terug melden op gedane aangiften en digitaal aangifte doen.

1.4 Grootschalige incidenten en evenementen

Ambitie

Onze gezamenlijke inzet is gericht op een goede voorbereiding van risicovolle en grootschalige evenementen, het verminderen van politie-inzet en een adequate reactie op onveiligheid en calamiteiten. Dit betekent alertheid en paraatheid op momenten die er toe doen.

Evenementen

Basisteams en gemeenten stemmen lokaal goed af met de ketenpartners en men weet elkaar goed te vinden. Grote evenementen met veel risico's voor de openbare orde en veiligheid verlopen door intensieve afstemming succesvol. De voorbereiding van evenementen gebeurt overal integraal. Op basis van een integrale risicoanalyse bepalen de betrokken instanties welke maatregelen noodzakelijk zijn en welke inzet van hulpdiensten daarbij hoort. Bij grote en/of risicovolle evenementen werken politie en gemeente daarnaast met crowdcontrol en multidisciplinaire veiligheidsteams.

In de voorbereiding van evenementen met een grotere risicoclassificatie is de werkwijze nog niet overal eenduidig. Zo verschilt bijvoorbeeld de samenwerking met de veiligheidsregio's. De politie beschikt over een regionaal plan voor eenduidige voorbereiding van evenementen. Afstemming over de planning van evenementen tussen verschillende gemeenten of op het niveau van de eenheid vindt nog niet plaats.

De meeste gemeenten werken volgens een lokaal evenementenbeleid. Op regionaal niveau vindt op verschillende momenten afstemming plaats. Zo is er in Drenthe periodiek een evenementen-overleg, waar ervaringen worden gedeeld en informatie wordt uitgewisseld. Verder vindt bij wedstrijden betaald voetbal wel afstemming plaats op het niveau van Noord-Nederland en met de KNVB om niet twee risicowedstrijden tegelijkertijd te krijgen in verband met beschikbaarheid van de politie.

In veel gemeenten wordt een evenementenkalender gehanteerd, waarop de grotere evenementen staan vermeld en waarbij kan worden gestuurd op de spreiding.

Alcohol en evenementen

Niet alleen bij evenementen maar ook in bredere zin is (het voorkomen van) het overmatig gebruik van alcohol en het gebruik van alcohol door jongeren een belangrijk aandachtspunt voor gemeenten en politie. In de meeste gemeenten zijn Buitengewone Opsporingsambtenaren aangesteld of worden deze ingehuurd. Gemeenten controleren actief maar op basis van verschillende criteria en met verschillende externe partners. Veel gemeenten leggen de nadruk op communicatie en preventie.

Incidenten

In alle gemeenten is aandacht voor crisisbeheersing en wordt samengewerkt met ketenpartners. Hierbij wordt de afstemming gezocht met omliggende gemeenten. De eenheid Noord-Nederland heeft goed ingerichte en getrainde Staven Grootschalig Bijzonder Optreden (SGBO). Bepaalde thema's (aardbevingen, contra-terrorisme, de Elfstedentocht en voetbal) zijn aan vaste staven toebedeeld. De staven werken samen en delen informatie en kennis.

Hulpdiensten weten adviezen op waarde te schatten. Veiligheidspartners werken tijdens evenementen samen om snel in te kunnen ingrijpen bij (dreigende) calamiteiten om zo nodig op te kunnen schalen.

Een commandoteam of multidisciplinair veiligheidsteam tijdens grote en risicovolle evenementen, waarin de belangrijkste ketenpartners zijn vertegenwoordigd, werkt daarbij goed. Verder wordt op sommige plaatsen een table top georganiseerd voorafgaand aan een groot evenement, waarbij rollen en scenario's worden doorgenomen.

Radicalisering en contraterroreisme

Gelet op de terreurdreiging in Nederland en omliggende landen heeft Noord-Nederland volop aandacht voor het onderwerp radicalisering en contraterroreisme. De politie stemt nationaal af over genomen en te nemen maatregelen. Zo heeft de eenheid Noord-Nederland een infocel ingericht die informatie duidt en deelt met het bevoegd gezag. Een aantal gemeenten besteedt volop aandacht aan dit onderwerp. Zij werken actief aan het verhogen van de alertheid en signalering in de lokale samenleving. Hiervoor wordt intensief samengewerkt met de politie en het Openbaar Ministerie.

1.5 Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

Ambitie

We zullen ons in Noord-Nederland voornamelijk richten op:

- signalen uit het Nationaal Dreigingsbeeld: aanpak drugscriminaliteit, witwassen/vastgoed, mensenhandel- en smokkel, fraude en milieucriminaliteit. Op deze terreinen wordt zowel landelijk als regionaal geïnvesteerd;
- regionaal bepaalde prioriteiten; aanpak Outlaw Motor Gangs en vrijplaatsen;
- integrale aanpak van de bovenkant van de High Impact Crimes (georganiseerde vermogenscriminaliteit / zware overvallen).

De bewustwording en signalering van ondermijnende activiteiten neemt verder toe. In Noord Nederland is een bestuurlijke conferentie gehouden om dit te bevorderen. Alle basisteams pakken specifieke signalen en onderzoeken betreffende georganiseerde criminaliteit op. Het gaat dan om bijvoorbeeld mensenhandel, Outlaw Motor Gangs, vastgoedfraude, witwassen, zware milieucriminaliteit en hennepsteelt. De lokale driehoeken worden hierbij steeds vaker in positie gebracht. De politie onderzocht in 2016 57 criminele samenwerkingsverbanden.

Meerdere gemeenten nemen bestuurlijke maatregelen inzake de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dit varieert van bestuurlijke waarschuwingen tot het sluiten van panden. Deze maatregelen worden veelal in overleg met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum genomen, maar ook op eigen initiatief van gemeenten. Een aantal gemeenten neemt ook preventieve maatregelen, zoals preventie- en signaleringsadviezen aan het lokale bedrijfsleven en bewustwordingstrainingen voor gemeentelijke ambtenaren. De multidisciplinaire samenwerking en het delen van kennis en ervaring is voortgezet. In de meeste basisteams werken meerdere gemeenten met de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB). Op basis van deze wet zijn vergunningen geweigerd. Het voeren van BIBOB-beleid heeft vooral een preventieve werking. Nog niet alle gemeenten hebben BIBOB-beleid vastgesteld.

Georganiseerde hennepsteelt

Er is verder gewerkt aan een betere samenwerking met partners, zoals gemeenten, woningbouwcorporaties en energieleveranciers. Het resultaat is een hennepconvenant met beleids- en werkafspraken en afspraken over de informatieverstrekking tussen de partners, die niet bij het Regionaal Informatie en Expertise Centrum zijn aangesloten. Vanaf 1 januari 2017 gaat het Noordelijke Hennepconvenant van start.

Het regionale hennepteam is succesvol in het ontmantelen van hennepplantages en het afpakken van crimineel vermogen. Dit team is een samenwerking van de basisteams en recherche. Er is expertise op het gebied van financieel rechercheren en vakkennis op hennepgebied. Er zijn 489 plantages ontmanteld en 12 onderzoeken afgerond naar georganiseerde hennepsteelt.

Outlaw Motor Gangs (OMG's)

Diverse gemeenten intensiveren de lokale integrale aanpak. Zo zijn er in verschillende gemeenten casustafels ingericht en worden met succes stopgesprekken gevoerd om te voorkomen dat OMG-chapters zich permanent gaan vestigen. Een aantal clubhuizen is gesloten omdat ze niet voldoen aan het bestemmingsplan. Diverse gemeenten zijn voornemens om beleid (handelingsperspectief) op te stellen ten aanzien van OMG's, zoals (on)mogelijkheden van een colorverbod en ride outs. Buurgemeenten werken samen en zijn zich bewust van de waarde van een betere gemeenschappelijke aanpak. De partners (vooral gemeenten) weten elkaar steeds beter te vinden en kennis wordt uitgewisseld.

Niet alle gemeenten houden zich volledig aan het landelijk en regionaal beleid aangaande OMG's. Dit heeft vooral te maken met maatwerk ten opzichte van bestaande situaties.

De persoonsgerichte aanpak en lokale casustafel zijn in gang gezet. Hiermee wordt invulling gegeven aan landelijk afgesproken beleid. Evenementen worden besproken in de lokale driehoeken. Evenementen, door OMG's georganiseerd, krijgen specifieke voorwaarden in de vergunningen.

In diverse steden, waaronder Groningen, wordt gewerkt met horecaconvenanten. Dit kan helpen bij het gericht aanpakken van OMG-leden in de horeca. Horeca ondernemers worden gewezen en aangesproken op hun verantwoordelijkheden, maar tegelijk wordt een vertrouwensband opgebouwd met de overheid, zodat bijvoorbeeld in geval van calamiteiten opschaling gegarandeerd wordt.

De criminele activiteiten komen steeds beter in beeld. Dit komt vooral door betere registratie en meer aandacht voor het fenomeen OMG's, maar ook door te werken vanuit protocollen en een verbeterde informatiepositie. Zo is gerealiseerd dat landelijk OMG informatie direct te raadplegen is.

Er zijn bij de politie 40 misdrijven bekend, die te relateren zijn aan OMG's, waaronder bedreigingen, afpersingen, ontvoeringen, overvallen, mishandelingen en vuurwapenbezit.

Afpakken

Het aantal zaken waarbij door politie is afgepakt is flink gestegen, maar nog niet in de mate zoals de eenheid zich ten doel gesteld had. De afpakdoelstelling in euro's is niet gehaald. Het verschil met 2015 zit vooral in het ontbreken van zaken met hoge bedragen als afpakresultaat.

Om de inzet van de basisteams te verbeteren is in 2016 een grote opleidingsronde voorbereid, die in 2017 van start gaat. Daarnaast zijn er diverse financiële specialisten ingestroomd die hun bijdrage gaan leveren aan afpakken.

Integraal afpakken heeft meer volume gekregen. Daar waar de politie niet kon afpakken, is in meerdere gevallen afgepakt door curatoren, FIOD of belastingdienst, of is in onderlinge samenwerking afgepakt.

Het bestuurlijk afpakken (de gemeentelijke rol) is op dit moment in geringe mate aan de orde.

Mensenhandel/migratiecriminaliteit

De politie heeft tientallen grotere onderzoeken verricht naar mensenhandel. Een deel daarvan speelt binnen de vergunde prostitutiebranche. De politie krijgt weinig aangiftes van mensenhandel. Ketenregisseurs mensenhandel die vanuit het Veiligheidshuis werken, ontvangen van de verschillende partners signalen over mensenhandel. Ook in 2016 is veel tijd gestoken in het onderzoeken van signalen van mensenhandel met als doel slachtoffers te beschermen en onderzoeken op te starten. Mensenhandel is niet zichtbaar en is lastig uit de verborgenheid te halen. Daarom is mensenhandel moeilijk te meten. De integrale aanpak, gecoördineerd door de regisseurs mensenhandel, blijft daarom van groot belang. De politie optimaliseert de samenwerking met haar ketenpartners. De gemeenten geven meer vorm aan het bestuurlijk toezicht op de prostitutiebranche. Het aantal gemelde en onderzochte zaken is redelijk stabiel.

In het kader van de aanpak van migratiecriminaliteit is de politie in 2016 gestart met een intensivering van de informatiepositie gedurende het identificatieproces van asielzoekers bij het aanmeldcentrum in Ter Apel. Door deze intensivering worden signalen van mensenhandel en mensensmokkel vroegtijdig onderkend en kan direct gestart worden met onderzoeken.

Taskforce opsporing

In 2016 hebben de politie en het Openbaar Ministerie de taskforce opsporing ingesteld om extra aandacht te besteden aan de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Eén van de speerpunten is het versneld laten instromen van medewerkers in de opsporing en specialismen tijdens de reorganisatie. Er is zowel versnelde instroom als invulling van vacatures gerealiseerd. Hoewel ook in 2017 nog instroom wordt verwacht, is de basis gelegd om in 2017 beduidend meer capaciteit in te zetten voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning.

1.6 Actuele ontwikkelingen

Naast de geprioriteerde beleidsthema's vragen de twee thema's verwarde personen en asielstromen, steeds meer aandacht van de veiligheidspartners. Deze zijn als regionale prioriteit opgepakt.

Verwarde personen

Er wordt een toename van het aantal incidenten met verwarde personen geconstateerd. Dit zijn niet altijd mensen die in psychische nood verkeren, ook drank- en drugsgebruik of dementie kan een oorzaak zijn. De politie pleegt daarvoor veel inzet, terwijl in een aantal gevallen hulpverlening meer op zijn plaats is. Dit gaat ten koste van de reguliere politietaken.

Opvallend is ook dat er steeds vaker mensen, die in (enigszins) verwarde toestand verkeren, in beeld komen bij met politie en gemeenten. Daarbij gaat het om problematiek in de breedte bij burgers, zoals personen die het sociaal niet redden, wat leidt tot een beroep op inzet van de politie, gemeenten en hulpverleners.

Vanuit het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg is dit thema onder bestuurlijk portefeuillehouderschap gebracht. In alle provincies zijn brede initiatieven ontwikkeld om de aanpak van de problematiek rond verwarde personen te verbeteren. Dit moet leiden tot een sluitende en duurzame aanpak van zorg en ondersteuning van verwarde personen. Gemeenten zijn zelf individueel verantwoordelijk voor de preventieve en structurele zorg voor de personen, buiten de crisissituaties.

In Noord-Nederland zijn al verschillende activiteiten ontplooid hoe met deze problematiek om te gaan. Zo is in Friesland een handboek ontwikkeld en wordt in Groningen vanuit een provincie brede werkgroep gewerkt aan de opdracht van de minister om te zorgen voor een sluitende aanpak, waaronder een Crisisbeoordelingskamer. In Drenthe zijn er ontwikkelingen in het kader van de inrichting van een triagevoorziening en een spoedpoli. De initiatieven met betrekking tot de crisisbeoordelingslocatie c.q. spoedpoli leiden ertoe dat personen die niet in een politiecel thuishoren sneller kunnen worden geholpen. De provincies stemmen de aanpak onderling af en vanuit de bestuurlijke portefeuille zijn knelpunten in Noord-Nederland, die om een landelijke oplossing vragen, aan de minister gemeld.

Asielstromen

Het beheersen van asielstromen vraagt veel capaciteit van politie, gemeenten en betrokken partijen. De procedure van inspraakavonden tot en met de organisatie van de opvang vraagt veel inzet en capaciteit van gemeenten. Ook de spanningen bij delen van de bevolking nemen toe bij het bekendmaken van plannen van het COA over te realiseren AZC's. Dit zet de verhoudingen tussen overheden en inwoners op scherp.

Politiecapaciteit verschuift naar de introductie van asielcentra, de registratie van vluchtelingen in aanmeldcentra en het handhaven van de openbare orde en opsporing rondom opvanglocaties. Mede door de nationaal georganiseerde politie, kan de politie de gevraagde verhoogde inzet van politiemedewerkers uit heel Nederland leveren. Dit heeft er toe bijgedragen dat de aanmeldprocedure, ondanks de onvoorziene instroom, toch op adequate wijze uitgevoerd kan worden, aldus een conclusie uit het inspectierapport van Veiligheid en Justitie.

De toenemende instroom van zogenaamde 'veilige landers' in Noord-Nederland zorgt voor incidenten en onrust. De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie kondigde half november een aantal maatregelen af, die tot doel hadden om de asielaanvragen sneller te behandelen waardoor sneller vertrek uit Nederland kon worden gerealiseerd. Ter Apel speelt een belangrijke rol in de eerste opvang van vluchtelingen en is voor de meeste asielzoekers de toegangspoort tot Nederland. Eind 2016 is hier een tijdelijk overlastteam van de politie ingezet om de overlast voor het dorp en op het Opvang Centrum terug te dringen.

2. NOORDELIJKE VERTALING LANDELIJKE VEILIGHEIDSTHEMA'S

2.1 Cybercrime

De politie werkt aan het vergroten van cybercrime expertise en kennis binnen de basisteams, districtsrecherches en de Dienst Regionale Recherche (DRR). Om de bewustwording bij alle betrokken ketenpartners op dit thema te vergroten is een bestuurlijke conferentie gehouden, waarbij aandacht is geweest voor de rollen van politie, Openbaar Ministerie en Openbaar Bestuur.

De politie heeft digitale expertise in 2016 gefaseerd op peil gebracht met de benodigde bezetting, om ook binnen de eenheid Noord-Nederland zelfstandig cybercrime zaken af te kunnen handelen. Het resultaat is dat hoogwaardige specialisten zijn ingestroomd.

Ook wordt aandacht besteed aan de inrichting van de eenheid om cybercriminaliteit beter te bestrijden. In Noord-Nederland worden digitale platforms binnen de districtsrecherche en de DRR ingericht voor onder andere de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. De basisgedachte hierbij is dat digitale kennis zo dicht mogelijk bij de uitvoering van het werk moet zijn georganiseerd. De realisatie hiervan wordt omstreeks mei 2017 afgerond.

De resultaatafspraken voor de eenheid Noord-Nederland beperken zich tot cybercrime in enge zin, waarbij ICT zowel doelwit als middel is. De doelstelling voor het behalen van deze afspraken is in 2016 niet gehaald. Wel is in 2016 veel capaciteit geïnvesteerd in één omvangrijke zaak met landelijke uitstraling en meer dan 400 aangiften. Deze is met succes afgerond en wordt begin 2017 aan het Openbaar Ministerie aangeboden.

2.2 Fraude

De aanpak van fraude is verder geprofessionaliseerd. Financieel experts zijn aangesteld. Deze worden in 2017 verder intern opgeleid. Met diverse relevante beroepsgroepen zijn contacten gelegd, zoals met de NVM makelaars. Fraude bestrijders en financieel experts hebben een gezamenlijke frontoffice opgericht waardoor zaken en informatiestromen beter beoordeeld worden.

Een onderzoek naar de verkoop van honden met valse papieren heeft veel aandacht gehad. Een groot deel van de honden overleed na enige tijd. De media zijn bewust ingezet om het publiek te informeren en daarmee ook te waarschuwen voor deze praktijken. Het fraude team heeft in 2016 veel capaciteit gestoken in een internationaal witwas onderzoek dat in 2017 verzilverd zal worden. Er is veel energie gestoken in de aanpak van eenvoudige faillissementsfraude met als resultaat een succesvolle themazitting.

De politie heeft 291 verdachten van horizontale fraude aangeleverd aan het Openbaar Ministerie.

2.3 Kinderporno

De aanpak van kinderporno is één van de vijf landelijke speerpunten. In een landelijk project zijn specialistische Teams Bestrijding Kinderpornografie en Kindersekstoerisme (TBKK) ondergebracht binnen de eenheden onder het Team Zeden.

Er zijn 102 zaken afgehandeld. Hiermee heeft het TBKK in Noord Nederland een relatief groot aandeel in de landelijke doelstelling. In 2016 is in de onderzoeken de aandacht meer gericht op de vervaardigers van kinderporno en de slachtoffers.

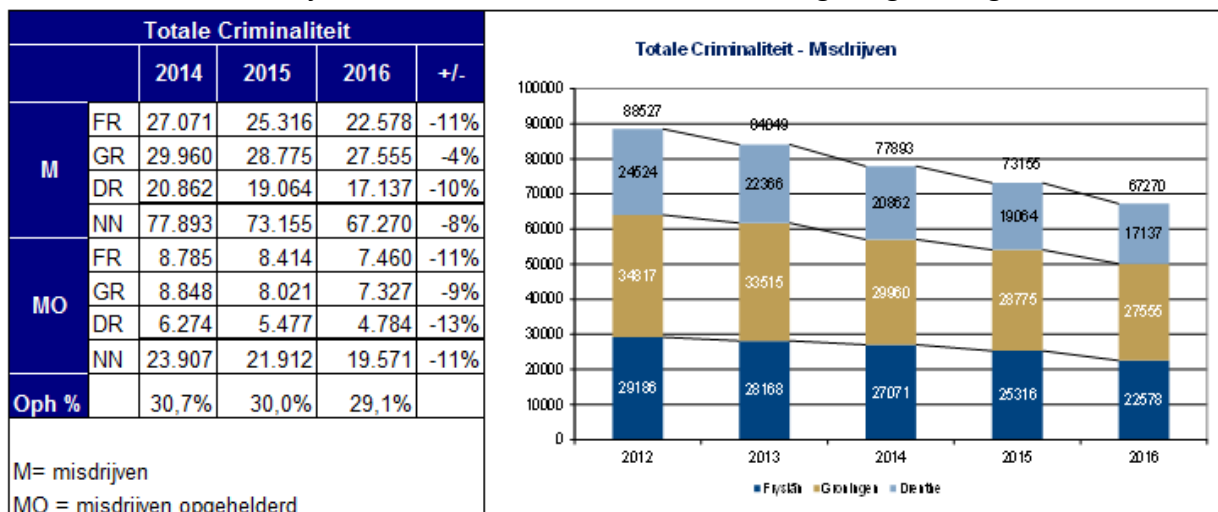

3. BIJLAGEN

Bijlage 1: Algemene cijfers criminaliteit Noord-Nederland

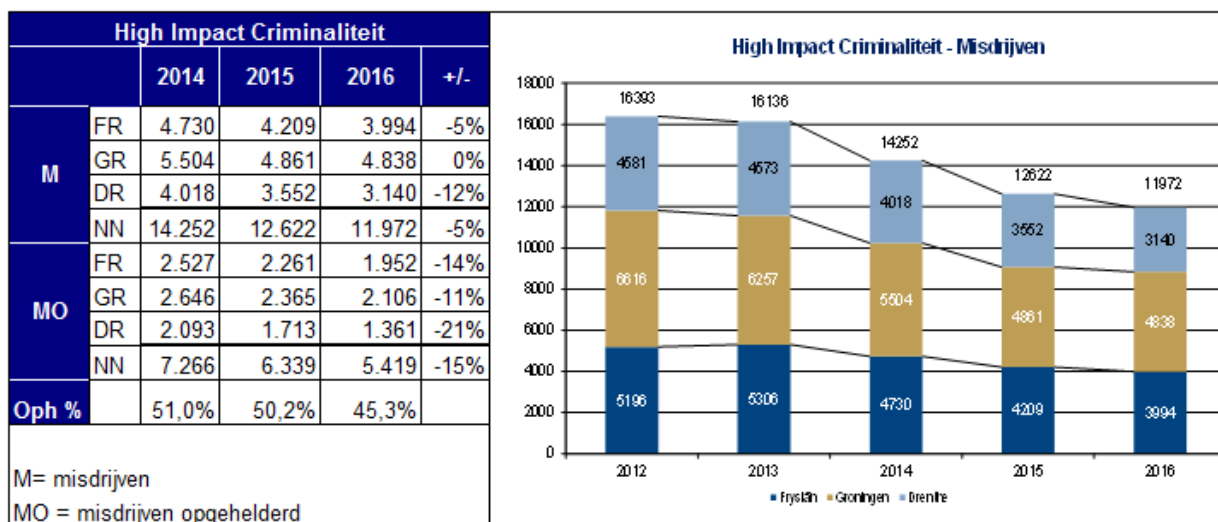
Totale criminaliteit

Het totaal aantal misdrijven in Noord-Nederland vertoont een gestage daling.

Totaal aantal High Impact Crimes

Woninginbraken, straatroof, geweld en overvallen zijn delicten met een grote impact op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij (high impact criminaliteit). Het aantal high impact misdrijven neemt ten opzichte van de totale criminaliteit meer dan evenredig af. Woninginbraken is al behandeld als regionaal speerpunt. Onderstaande cijfers voor de andere delicten.

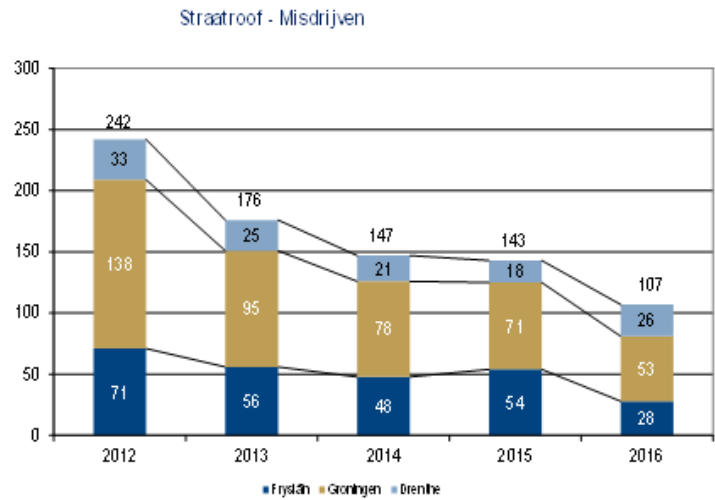

Geweld wordt niet langer geschaard onder High Impact Crimes. Voor vergelijkbaarheid ten opzicht van voorgaande jaren wordt geweld nog wel meegeteld.

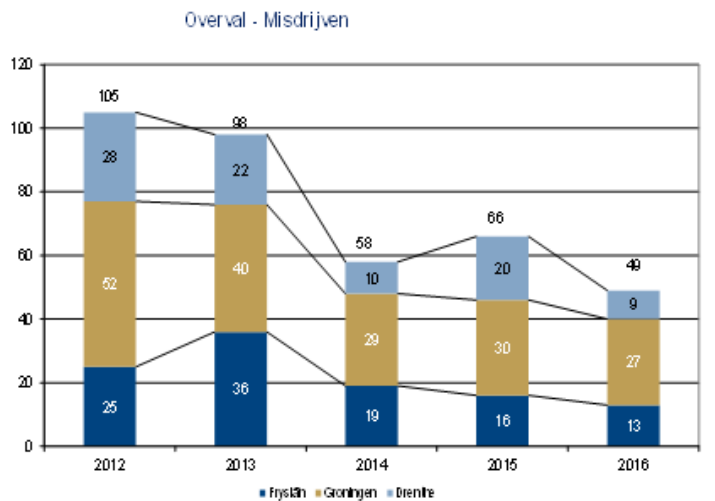
Straatroof - Misdrijven					
		2014	2015	2016	+/-
M	FR	48	54	28	-48%
	GR	78	71	53	-25%
	DR	21	18	26	44%
	NN	147	143	107	-25%
MO	FR	18	27	13	-52%
	GR	39	19	30	58%
	DR	7	10	2	-80%
	NN	64	56	45	-20%
Oph %		43,5%	39,2%	42,1%	
Doel		46,0%	46,0%	46,0%	

M= misdrijven
MO = misdrijven opgehelderd

Overvallen - Misdrijven					
		2014	2015	2016	+/-
M	FR	19	16	13	-19%
	GR	29	30	27	-10%
	DR	10	20	9	-55%
	NN	58	66	49	-26%
MO	FR	12	11	4	-64%
	GR	22	17	23	35%
	DR	11	10	9	-10%
	NN	45	38	36	-5%
Oph %		77,6%	57,6%	73,5%	
Doel		55,0%	55,0%	55,0%	

M= misdrijven
MO = misdrijven opgehelderd

Bijlage 2: Cijfers politie en Openbaar Ministerie 2016

NB: (Kleine) afwijkingen van politiecijfers tussen de volgende tabel en de getoonde specificaties hiervoor zijn het gevolg van het landelijk 'bevriezen' van de database op een vastgesteld moment.

NB2: daar waar geen cijfers vermeld zijn, waren deze tijdens het opstellen van dit concept jaarverslag nog niet (landelijk) vastgesteld.

Cijfers politie

Algemeen	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal misdrijven geregistreerd door de politie	67.270	72.702	77.687	83.847
Aantal afgehandelde verdachten door de politie	21.034	24.513	25.816	24.452

Jeugd en veiligheid	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Alle criminele jeugdgroepen aangepakt	100%	0	0	1	0
Aantal meldingen overlast jeugd	afname t.o.v. voorgaande jaren	9.309	8.565	9.723	8.016
De kalsbeeknorm, doorlooptijden jeugd < 30 dagen	80%	69%	75%	71%	67%

Geweld en woninginbraken	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal geweldmisdrijven	≤ jaar 2014	7.382	7.820	8.631	9.121
Ophelderingspercentage geweld	-	64%	72%	74%	78%
Huiselijk geweld	-	2.209	2.525	2.685	2.622
Aantal HIC misdrijven, verdeeld:					
- aantal woninginbraken	≤ jaar 2014	4.435	4.613	5.437	6.683
- aantal straatroven	≤ 170	108	136	147	174
- aantal overvallen	≤ 95	49	69	57	100
Ophelderingspercentage HIC misdrijven, verdeeld:					
- woninginbraken	13,5%	14,2%	14,6%	14,7%	12%
- straatroven	46%	41,7%	40,4%	44,2%	48%
- overvallen	55%	75,5%	55,1%	78,9%	49%
Veilige publieke taak, incidenten	≤ jaar 2014	528	272	134	75
Geweld tegen politieambtenaren, incidenten	≤ jaar 2014	464	311	387	517

Georganiseerde criminaliteit	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Afgepakt financieel vermogen (bron OM)	€ 12,2 mln	€ 7,6 mln	€ 14,1 mln	€ 11,3 mln	€ 15,5 mln
Incasso (bron OM)	€ 4,1 mln	€ 1,6 mln	€ 1,7 mln	€ 1,33 mln	nb
Hennep plantages geruimd	-	489	486	602	675
Aantal aangepakte Criminele Samenwerkings Verbanden (bron: Monitor VA Politie+OM)	52	79	79	44	42

Lokale contextgedreven veiligheidsaanpak	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Burgernet:					
- aantal acties	-	1.241	1.378	1401	955
- "hard" succes (direct herleidbaar naar burgernetdeeln.)	-	10,9%	9,4%	10%	11%
- aantal burgernetmails	-	2639	2160	1160	-
- aantal reacties op burgernetmails	-	652	531	348	-
- percentage deelnemers in Noord-Ned	-	10,3%	9,9%	9,2%	8,5%

Overige onderwerpen	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Verbetering intake & afhandeling:					
- Reactietijd prio 1	90% < 15 min	80%	77%	80%	78%
- Reactietijd prio 2	90% < 30 min	niet bekend	niet bekend	74%	72%
- Reactietijd landelijke telefoonnummer politie 0900-8844	80% < 20 sec	68%	85%	86%	87%
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften woninginbraak	100%	91%	93%	96%	100%
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften straatroof	100%	89%	97%	96%	nvt
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften overvallen	100%	95%	95%	92%	nvt
- % terugmeldingen < 14 dgn aan aangevers van aangiften geweld	70%	91%	91%	nvt	nvt
Vreemdelingen:					
- Aantal overdrachtsdossiers	160	geen meting	57	207	113
- % in PSH-V geregistreerde identiteitsonderzoeken dat voldoet aan kwaliteitseisen	90%	geen meting	95%	97%	96%
- % aan OM verzonden pv's met niet Nederlandse als verdachte dat is voorzien van V-nummer	88%	geen meting	88%	89%	82%

Cijfers Openbaar Ministerie

Jeugd en veiligheid*	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Jeugd (misdrijven)	1409	1396	1.525	1.868
Jeugd (overtredingen-leerplichtwet)	323	324	408	397
Afhandeling jeugdzaken:				
- via dagvaarding bij de rechter	39%	41%	40%	35%
- afgedaan met een transactie	20%	23%	25%	27%
- andere wijze afgedaan (al dan niet voorwaardelijk sepot, overige)	41%	37%	35%	38%

Geweld*	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal door het OM ontvangen zaken over:					
- seksueel geweld	geen afspraak	390	349	405	417
- huiselijk geweld	geen afspraak	595	733	542	976
- VPT/ uitgaansgeweld	geen afspraak	585	580	462	626
- straatroven	geen afspraak	55	56	75	88
- overvallen		99	62	58	74

Woninginbraken*	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal door het OM ontvangen zaken over woninginbraken	geen afspraak	185	215	82	141

Georganiseerde criminaliteit*	Doel	Jaar 2016	Jaar 2015	Jaar 2014	Jaar 2013
Aantal aangepakte criminele samenwerkingsverbanden		44	72	44	42

* Nota bene:

- Cijfers van politie en OM zijn niet één op één vergelijkbaar als gevolg van verschil in registratiedoel en –wijze en cijfers uit de jaren 2013 t/m 2015 zijn ultimo 2016 opgevraagd.
- Door ZSM afgehandelde zaken tellen alleen mee in politiecijfers, hierdoor neemt het aantal zaken bij het OM af.